

Barri de les Casetes- sector Camí del Daurell

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Barri de les Casetes
Emplaçament A l'entorn del camí que surt de la carretera des de l'Estació en direcció al barranc del Daurell
Alçada: 370

Coordenades:

Latitud: 41.73045
Longitud: 1.69811
UTM Est (X): 391726
UTM Nord (Y): 4620668

Classificació

Número de fitxa 08178 - 102
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: En general, les cases es troben en bon estat
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris
Autoria de la fitxa PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa: dc., 24/03/2021 - 01:00

Descripció

Barri o conjunt urbà que consta d'un grup de cases disperses, en un altiplà no lluny del nucli antic (el Veinat) i davant del barri de l'Estació (a l'altra banda de la riera de Rajadell i de la C-25), disposades al costat de dos camins: el camí de Valldòria (actual camí de can Torre), que passant per Braquets du a Valldòria i a Can Torre (El Racó- Muntalar), i el camí del Daurell, que mena al congle del Torrent del Daurell.

Hem dividit el conjunt en dos fitxes: les cases disposades a l'entorn del Camí de can Torre (fitxa 421) (principalment 3) i les disposades més amunt, al punt on trenca el camí que va a cal Daurell, més agrupades i alineades (fitxa 102)

Al sector del camí del Daurell les cases solen ser entre mitgeres, més o menys alineades. La disposició urbanística del barri no és coherent. Les cases formen una agrupació més o menys fortuïta, disposades a l'entorn d'uns eixos, que són el camí de Valldòria i el camí que va a cal Daurell, desdoblats en dos passatges, el camí del Daurell i el carrer dels Magraners, a banda i banda de l'illa de cases, que solen tenir porta pels dos costats. El camí de Valldòria en aquest tram és pavimentat.

La tipologia, les dimensions i les altures de les construccions són desiguals. En general són edificis moderns, alguns dels quals han patit reformes substancials, amb solucions arquitectòniques diferents, cosa que dona un aire miscel·lani al conjunt, i a on també s'ha edificat alguna casa de nova planta. Les construccions són de pedra, majoritàriament de pedra vista, com a la resta del terme.

En el seu estudi, Molins (2020:284-304) descriu de forma individualitzada 7 cases, que tenen més de 100 anys: Cal Ton, Cal Salles, Cal Jan Teuler, Ca l'Isidre, Cal Maginet, Cal Trilla i Cal Mariano.

El PEP 1993 destaca de tot el conjunt les cases següents: cal Trilla, cal Teuler i cal Roig.

Observacions:

Barriada formada per habitatges rurals del segle XIX. És un conjunt poc unitari, amb alguns exemples d'interès. Moltes cases són habitades de manera fixa i d'altres temporalment. El barri es troba enclavat entre la carretera que ve de l'Estació, el camí a Valldòria, i, per la banda de tramuntana, el pendís que baixa cap a la riera de Rajadell, i el que per la banda de ponent baixa cap a la Riera de Daurell.

Algunes cases presenten inscripcions a les llindes de les façanes:

- Cal Roig (núm. 1): 1855
- Cal Trilla: 1879
- (Núm . 20): RAMON CALVET 1860
- Cal Teuler: 1858

La foto 3 (esquerra) correspon a can Ton

Història

El barri de les Casetes és originari del segle XIX. Segons les inscripcions de les llindes, força nombroses, la casa més antiga és cal Roig, al camí de Valldòria (1855) i la segona, cal Teuler, al sector més oriental (1858). Les altres inscripcions situen la resta en la segona meitat del XIX. Però per fonts documentals sabem que les més antigues són Cal Maginet i Cal Trilla (1803).

Des de principis del segle XIX, els propietaris dels terrenys, i en aquest cas l'amo del Daurell van iniciar un procés de reconversió urbanística, que consistia a vendre solars a parcers que volien fer-se la casa. Jaume Sallés Bacardit, el propietari del Daurell i el seu successor i hereu, Isidre Sallés Viladés, foren els venedors i això fou l'origen de cases com Cal Comallonga i Ca La Camil·la i l'actual barri de les Casetes, que inicialment es va dir Casetes del Daurell.

Les principals cases són Cal Ton, Cal Salles, Cal Jan Teuler, Ca l'Isidre, Cal Maginet, Cal Trilla i Cal

Mariano (Molins, 2020).

Segons Molins (2020,284-85), Can Ton era la casa que es va construir Antoni Garriga, que va comprar la parcel·la (i un hort) el 1854 a l'Isidre Sallés, l'amo del Daurell. Era un fadrí del mas El Prim. Per això la casa es deia Cal Ton del Prim, o després, ca l'Anton o Cal Ton. Es casa tres cops: el 1857 amb Magdalena Serra, de la casa nova de Can Torre; el 1865 amb Mònica Puigdel·lívol, una filla de cal Martri; i el 1873, amb Rosa Rojas. L'hereu, fill del primer matrimoni, Pere, feia de sastre a Sabadell i es desentén de la casa. L'amo Ton Garriga mor el 1902 i la casa reverteix a la mestressa del Daurell. El 1910 la casa està llogada a Pere Bacardit Fitó. Aquell mateix any Josep Masfred Devant compra la casa al Daurell, pagant els drets que encara tenien els Garriga. El Masfred tenia dos fills i va comprar la casa per donar-la al fill petit, el Josep, mentre que el fill gran Francesc es quedava la casa familiar. La casa original de cal Ton era molt petita i el Josep la va engrandir fent-la pràcticament nova. Josep Masfred Guilella es va casar amb Lola Circuns. En aquell temps el nom de la casa oscil·lava entre cal Ton, ca la Lola (el nom de la mestressa) i cal Masfred Xic. El seu hereu, Josep Masfred Circuns, ha estat l'impulsor de la Granja Masfred, una enorme granja avícola de diversos pisos construïda ben aprop, el 1969. La casa ha passat a una germana seva.

D'acord amb Molins (2020,286-88), Can Sallés és la casa d'un fill cabaler de l'amo dels terrenys, el Jaume Sallés, del Daurell. Aquest va deixar l'heretat al seu hereu Isidre, el 1836, però va segregat una parcel·la (cosa poc freqüent) per un altre fill, Pere, per a que s'hi fes una casa. La terra que li va deixar estava al costat de les cases ja edificades de Magí Calvet (Magnet) i Joan Font (actual Isidre). El vell Daurell va morir, però la construcció de la casa del fadrí es retardava. El 2 de novembre de 1854 el Pere va reclamar al germà que li delimités el solar per edificar. En aquell moment la casa estava a mig fer i el Pere no la podia ampliar, i temia que l'edificació de les altres cases li taparien el sol. A l'interior de cal Teuler hi ha una porta tapiada amb una llinda datada "1851", que formava part originalment de cal Sallés i que va passar a la casa veïna quan es va dividir la casa. També a la paret de migdia de cal Tauler hi ha una inscripció 1858, que també hi correspondria. En tot cas, el 1852 Can Sallés ja estava completada. La casa va rebre al principi el nom de Casa Nova del Daurell, o també cal Pere. Pere Sallés es va casar amb Francesca Raurich. La parella va tenir quatre fills. Pere mor el 1872. L'hereu, Jaume, era fuster i es casa amb Maria Viladés aquell mateix any. Mor el 1877 sense testament, i també mor la filla del matrimoni. La mare es torna a casar, amb Joan Plans, el Teuler. El 1878 decideixen partir-se la casa entre Josep, germà del Jaume, i la mare amb el nou marit. Es van aixecar parets i embans i per això hi ha les portes datades dins l'actual Cal Teuler, actual casa veïna de Cal Sallés. A Josep Sallés el succeeix com a propietari el seu fill Joan Sallés Moliné el 1925, i posteriorment a la filla d'aquest, Antònia Sallés Plaixats. Aquesta ven la casa a Joan Portella Quius, el Masiets, el 1965, que la revén el 1967 a Graciano Sánchez. La filla d'aquest va heretar la casa.

D'acord amb Molins (2020,288-89), Cal Jan Tauler té l'origen en la divisió de la casa de Can Sallés en dos, quan Joan Plans Iglesias, fill del teuler Joan Plans, es casa amb Maria Viladés, tal com hem explicat més amunt. La meitat de la casa corresponent a la Maria i el Joan va adoptar el nom de cal Jan (Joan) Teuler, com era conegut popularment. El teuler mor el 1909. L'hereu, Joan Plans Viladés, seguia la professió del avi i pare: també era teuler. No tenien forn propi: treballaven en els forns que hi havia a les cases. Però sembla que explotava principalment el forn que hi havia al Pèric. També era pagès. Es va casar el 1903 amb Elisa Font. La casa passa a la pubilla, Àngela Plans Font, que es casa amb Miquel Costa. L'hereu és el seu fill Joan Costa. La casa va romandre en desús fins que aquest es reinstal·la a la casa el 1990, fent-hi obres d'ampliació i modernització. Joan Costa ha estat alcalde de Rajadell entre 1992 i 2019

D'acord amb Molins (2020,290-92), Ca l'Isidre és la casa que basteix Joan Font, que compra la parcel·la de 40x40 pams (i també un hort) a Jaume Sallés, l'amo del Daurell, el 1803, per edificar, al costat del solar on Magí Calvet estava aixecant la seva casa. Joan Font va fer la casa i hi va viure amb la seva dona Maria Camprubí. L'única filla que tenien, la Rosa, es va casar el 1823 amb Pere Rovira Quius. Quan Joan Font va morir la casa va quedar per a la filla i el gendre. Pere Rovira se'n va de Rajadell i ven la casa, el 1845, a Isidre Quius Francitorra. El 1867 compra una altra casa, Cal Francesc (avui Cal Quius). Isidre Quius posa la casa a lloguer. El 1884 l'Isidre ven la casa a Isidre Calvet Jubert. Era un fadrí de Cal Magnet, una altra casa de Les Casetes. Primerament la seva casa va ser coneguda com ca l'Isidre del Magnet, nom que amb el pas

del temps es va convertir en el nom actual. Desconeixem el nom anterior, però podria ser Cal Pixafont. L'Isidre va casar-se el 1880 amb Maria Planell. Mor el 1918 i hereta la casa el seu primogènit Josep Calvet Planell. Aquest mor el 1961. Hereta el segon fill Salvador, que va treballar a Manresa. El 1970 rehabilita la casa. A la seva mort, la casa va passar als fills. Entre 1992 i 1993 van ensorrar gairebé completament l'edifici i van construir la casa actual. L'entrada antiga era al carrer de baix i després de les reformes l'entrada principal és al nivell del carrer de dalt. És de notar que al davant de la casa hi havia hagut l'era de les Casetes, un espai compartit per les tres cases del voltant. Els veïns també s'havien posat d'acord per fer un forn de pa comunitari, situat dins d'un cobert al costat de l'era.

D'acord amb Molins (2020,292-94), Cal Maginet és la casa que aixeca Magí Calvet, fill del masover de El Coll, quan compra la parcel·la, el 1803, a l'amo del Daurell, Jaume Sallés. El solar amidava 8x8 canes, a part l'hort. El Maginet, tal com se'l coneixia, va hipotecar la casa a Maurici Ribas, el 1824. Segurament va continuar vivint a casa seva pagant un lloguer al Ribas. Maginet mor el 1832. El seu fill i hereu Ramon recupera el 1835 la casa. Es casa amb Teresa Jubert. Llavors la casa es denomina Cal Ramonet. En aquesta època s'amplia la casa. Un testimoni de la reforma i de la seva cronologia es la llinda del portal, que resa "Ramon Calvet 1860". Ramon mor el 1860. L'hereu és el seu primogènit Josep Calvet Jubert, nat el 1843. Un germà seu, l'Isidre, va comprar la casa del costat, ca l'Isidre. Josep es casa el 1872 amb Josepa Vilella. L'hereu es l'Isidre, que es casa primer amb Teresa Plans i després amb Josepa Casas (1903). L'isidre tenia feina fixa al ferrocarril i no depenia dels atzars de la terra. Mor el 1947. L'hereu Salvador Calvet Casas es casa el 1947 amb Irene Puig. El seu fill Valentí hereta la casa. Tot i que la família vivia habitualment a Manresa, es mantenia la casa de Rajadell i el 1985 es va fer una nova teulada.

D'acord amb Molins (2020,295-97), Cal Trilla es la casa que va edificar Francesc Junyent Font en una parcel·la de 80x80 pams que havia comprat el 1843 a Isidre Sallés, amo del Daurell. El tros afrontava per l'est amb la casa de Magí Calvet, cal Maginet. Francesc Junyent era fill de Josep Junyent, masover del mas Mestre de sant Amanç. No es va apressar en aixecar la casa, ja que la llinda de la porta principal te gravat l'any 1849. Creiem que el primer nom que va tenir la casa va ser cal Francisco Nou o també Casa Nova del Daurell. Mort Francesc, la casa va passar al fill Josep Junyent Torras, dit el Nino, el qual es va casar el 1854 amb Teresa Font Riera. El 1857 es van fer una casa a la plaça de l'Era i posen a lloguer la casa de Les Casetes. L'hereu Josep Junyent Font de Cal Nina ven la casa, però com que era prou gran, la divideix en dos habitatges separats. La part de llevant la va vendre a Jaume Roca i la part de ponent a Francesc Malagarriga, àlies Mariano, la qual cosa va donar lloc a les cases actuals cal Trilla i cal Mariano. Ens ocuparem ara de la part que va comprar el 1880 Jaume Roca Claret (que ja n'era el llogater), casa coneguda amb el sobrenom de Trilla, el sobrenom del Jaume Roca. Aquest mor el 1904. El seu hereu és Paulí Roca Raich, mort el 1892. El següent propietari de la casa és Antoni Roca Font. A partir de 1943 habiten la casa llogaters. La casa estava molt deteriorada. El darrer llogater. Enric Font, va comprar la casa a Antoni Roca el 1977

D'acord amb Molins (2020,297-98), Cal Mariano, com hem dit més amunt, es la meitat de l'antiga casa que va vendre Josep Junyent (l'altra meitat era can Trilla) a Francesc Malagarriga Soler, alies Mariano, el 1882. Era fill cabaler de l'amo de la casa cal Mariano de Fals. S'havia casat el 1881 amb Dolors Massana. Va morir a la casa el 1924. Va partir l'herència entre les tres filles. La casa va quedar buida uns anys, i uns altres, llogada. La hereva, Ramona Malagarriga Massana mor el 1970 i deixa els bens als nou fills a parts iguals, una mesura poc pràctica per una casa. Acorden transferir la casa a una de les germanes, Dolors Junyent Malagarriga. El 1973, el fill del llogater d'aquell moment, Santiagu Pujol Ventolrà, li compra la casa. El 1981 aquest la revén a Pere Subirana Casas, i el 1991, aquest darrer la torna a vendre.

Bibliografia

RAFAT, F (1988).

MOLINS, Ernest (2020). Cases i Masos de Rajadell (I). Ajuntament de Rajadell. Pp 284-304

